

Eurooppa-neuvoston jäsenten yhteinen julkilausuma

Covid-19-pandemia on ennennäkemätön haaste Euroopalle ja koko maailmalle. Se edellyttää kiireellisiä, päättäväisiä ja kattavia toimia niin koko EU:n tasolla kuin kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Teemme kaiken tarvittavan kansalaistemme suojelemiseksi ja kriisin selättämiseksi siten, että samalla säilytetään eurooppalaiset arvot ja eurooppalainen elämäntapa.

Ymmärrämme sen, että toteutetut toimenpiteet aiheuttavat räsitystä kaikille kansalaisillemme, ja kiitämme heitä vastuuntuntoisesta toiminnasta. Haluamme ilmaista syvän osanottomme pandemian uhreille ja heidän perheilleen. Annamme tunnustusta epidemian eturintamassa työskentelevien terveydenhuollon ammattilaisten omistautumiselle ja väsymättömille ponnisteluille sekä väestölle välttämättömiä palveluita tarjoavien kansalaisten panokselle.

Torjumme maailmanlaajuisia pandemioita yhteistyössä kansainvälisen yhteisön ja ulkoisten kumppaniemme kanssa.

Jatkamme työtä videokonferensseissa 10. ja 17. maaliskuuta 2020 määritellyillä viidellä osa-alueella ja teemme kaiken tarvittavan kriisin selättämiseksi.

Rajoitetaan viruksen leviämistä

1. Kaikki jäsenvaltiot ovat kansallisten terveystieteiden lausuntojen perusteella toteuttaneet päättäväisiä toimia viruksen leviämisen estämiseksi ja hidastamiseksi. Toimet perustuvat niistä tukeviin Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen (ECDC) suuntaviivoihin ja komission neuvoa-antavan covid-19-paneelin suosituksiin. Lisää suuntaviivoja annetaan tarvittaessa. Seuraamme tilanteen kehittymistä edelleen puheenjohtajavaltio Kroatian käynnistämien EU:n poliittisen kriisitoiminnan integroitujen järjestelyjen (IPCR) välityksellä.
2. Olemme vahvistaneet EU:n ulkorajojen valvontaa soveltamalla koordinoitua ja tilapäistä rajoitusta muuhun kuin välttämättömään matkustamiseen EU:n alueelle. Arvioimme pian tilannetta uudelleen ja päätämme, onko näitä toimenpiteitä jatkettava.
3. Tietyillä sisärajoilla on otettu väliaikaisesti käyttöön rajavalvontatoimenpiteitä. Varmistamme niillä kuitenkin henkilö- ja tavaraliikenteen sujuvat rajaturvallisuustoimenpiteet sekä säilytämme sisämarkkinoiden toiminnan komission 16. maaliskuuta 2020 antamien Schengenin rajasäännösten mukaisten suuntaviivojen ja vihreiden kaistojen täytäntöönpanosta annetun komission ohjeistuksen perusteella. Käsittelemme kiireesti komission avustuksella jäljellä olevia ongelmia, jotka koskevat EU:n sisärajoille juuttuneita EU:n kansalaisia, jotka eivät pääse takaisin kotimaihinsa, sekä raja- ja kausityöntekijöitä, joiden on voitava jatkaa välttämätöntä työtään. Samalla vältämme levittämästä virusta edelleen. Tämä pätee myös tavaroiden ja välttämättömien palvelujen toimittamiseen niin maa-, meri- kuin ilmateitse. Pyydämme komissiota raportoimaan tilanteesta ennen seuraavaa videokonferenssiamme.
4. Torjumme päättäväisesti disinformaatiota viestimällä avoimesti, hyvissä ajoin ja faktapohjaisesti toimistamme. Näin vahvistamme yhteiskuntiemme kriisinsietokykyä. Komissio ja korkea edustaja antavat asiassa täyden panoksensa ja raportoivat yhteisistä toimistamme neuvostolle.

Huolehditaan terveydenhuollon laitteiden saatavuudesta

5. Pyydämme komissiota jatkamaan ja tehostamaan toimiaan, joilla se auttaa varmistamaan, että terveydenhuollon laitteita on saatavilla nopeasti ja riittävästi kaikkialla EU:ssa. Tämä on kaikkein kiireellisin prioriteetti. Jäsenvaltioiden olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä tältä osin ja toimitettava komissiolle ajantasaisia ja luotettavia tietoja.
6. Komissio esittää yhteistyössä toimialan kanssa katsauksen varastojen, tuotannon ja tuonnin tilasta ja toteuttaa toimia tilanteen parantamiseksi. Se jatkaa aktiivisesti yhteisiä hankinta-aloitteitaan, joilla hankitaan henkilönsuojaimia, hengityskoneita ja testaustarvikkeita. Pyydämme komissiota selvittämään, miten asiaa koskevia menettelyjä voitaisiin nopeuttaa. Komissio täydentää tarpeen mukaan alustavia määrärahoja, jotka on myönnetty terveydenhuollon laitteiden, myös tehohoidon laitteiden, sekä rokotteiden ja terapeuttisten aineiden rescEU:n strategisen varaston ylläpitoon.
7. Päätöksellä henkilönsuojainten vientiluvan myöntämisestä pitäisi voida poistaa kaikki sisäiset kiellot ja rajoitukset täysimääräisesti ja tosiasiallisesti.
8. WHO:n suositusten perusteella testauskapasiteettia on lisättävä kiireellisesti, ja jäsenvaltiot raportoivat tilanteesta komissiolle.

Edistetään tutkimusta

9. Teemme kaikkemme tutkimuksen tukemiseksi, toimien koordinoimiseksi ja synergioiden löytämiseksi Euroopan tiede- ja tutkimusyhteisön sisällä, jotta koko unionin tutkimuspotentialiaali voidaan maksimoida. Yhteensä 140 miljoonaa euroa on jo otettu käyttöön 17:ää hanketta varten. Osa hankkeista koskee rokotteiden kehittämistä. Teemme yhteistyötä myös keskeisten kumppaniemme kanssa tuoreissa G7- ja G20-ryhmien julkilausumissa todetun mukaisesti.
10. Tieteellistä tietoa on pikaisesti jaettava ja yhteistyötä on tehtävä sekä EU:n sisällä että maailmanlaajuisesti, jotta rokote saadaan kehitetyksi mahdollisimman pian ja sitä voidaan toimittaa kaikille sitä tarvitseville ympäri maailman. Lisäämme ja tehostamme asiaan liittyvää tukeamme eurooppalaisille tutkimusryhmille ja yrityksille.

11. Suhtaudumme myönteisesti komission, Euroopan innovaationeuvoston ja Euroopan investointipankkiryhmän (EIP-ryhmä) aloitteisiin rahoitustuen tarjoamiseksi klinisille ja kansanterveystoimille, joilla torjutaan covid-19-pandemiaa.

Puututaan sosioekonomisiin seurauksiin

12. Tiedostamme täysin, miten vakavia sosioekonomisia seurauksia covid-19-kriisillä on, ja teemme kaikkemme, jotta tähän haasteeseen voitaisiin vastata solidaarisuuden hengessä.
13. Tuemme Euroopan keskuspankin toteuttamia päättäväisiä toimia, joilla varmistetaan suotuisimmat rahoitusolot kaikissa euroalueen maissa.
14. Panemme merkille euroryhmän edistymisen. Tässä vaiheessa pyydämme euroryhmää esittämään meille ehdotuksia kahden viikon kuluessa. Näissä ehdotuksissa olisi otettava huomioon covid-19:n aiheuttama ennennäkemätön häiriötila, joka vaikuttaa kaikkiin maihin. Toimiamme tehostetaan tarvittaessa osallistavasti ja tilanteen kehityksen mukaan toteutettavilla lisätoimenpiteillä, jotta voimme reagoida tilanteeseen kattavasti.
15. Jäsenvaltiomme ovat toteuttaneet laajoja toimenpiteitä talouksiensa tukemiseksi ja sosiaali- ja työllisyysongelmien lieventämiseksi. Tuemme jäsenvaltioiden toimia tarpeen mukaan EU:n välineillä.
16. Jäsenvaltiot tarvitsevat joustavuutta kaikkien välttämättömien toimien toteuttamiseksi. Komission tilapäiset puitteet valtiontukitoimenpiteille, joilla tuetaan taloutta covid-19-epidemian aikana, ovat merkittävä askel eteenpäin. Tämä pätee myös vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen laajamittaiseen käyttöön.

17. Komission ehdotuksessa koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevaksi investointialoitteeksi koheesiopolitiikassa käynnistetään 37 miljardin euron investoinnit kriisin seurausten torjumiseksi. EU:n solidaarisuusrahastoon ehdotetulla muutoksella varmistetaan, että rahastoa voidaan käyttää myös covid-19-pandemian kaltaisissa kansanterveyden hätätilanteissa. Odotamme näiden ehdotusten pikaista hyväksymistä. Olemme tyytyväisiä siihen, että komissio on valmis edelleen lisäämään joustavuutta ja vipuvaikutusta EU:n välineitä käytettäessä.
18. Kiitämme myös EIP-ryhmän toimia, joilla otetaan käyttöön varoja eurooppalaisten yritysten, erityisesti pk-yritysten, pankkitakauksiin ja investoidaan näihin yrityksiin myös EU:n talousarviovaroja hyödyntämällä. Pyydämme valtiovarainministereitä selvittämään viipymättä mahdollisuuksia tehostaa EIP-ryhmän koronavirustoimia yleisellä tasolla.
19. Panemme tyytyväisinä merkeille komission suuntaviivat suorien ulkomaisten sijoitusten seurannasta ja kehotamme jäsenvaltioita toteuttamaan kaikki tarvittavat toimet strategisten voimavarojen ja teknologioiden suojaamiseksi ulkomaisilta sijoituksilta, jotka voisivat uhata oikeutettuja julkisen politiikan tavoitteita. Tämä edistää EU:n strategista riippumattomuutta niin kriisin aikana kuin sen jälkeenkin.
20. Covid-19-pandemia koskettaa ihmisiä ja yhteiskuntia kaikkialla maailmassa, ja sillä tulee olemaan pitkäaikainen vaikutus globaaliin talouteen ja kauppaan. EU on sitoutunut tekemään kansainvälistä yhteistyötä ja etsimään monenvälisiä ratkaisuja pandemian ja sen seurausten torjumiseksi. Se tekee kaikkensa auttaakseen maita ja yhteisöjä covid-19-pandemian vastaisessa taistelussa. EU pyrkii kaikin keinoin myös lujittamaan integroitujen globaalien arvo- ja toimitusketjujen kestävyyttä, mukauttamaan niitä tarvittaessa ja lieventämään kriisin kielteisiä sosioekonomisia vaikutuksia.

Kolmansiin maihin jääneet kansalaiset

21. Me tehostamme toimiamme sen varmistamiseksi, että kolmansiin maihin jääneet EU:n kansalaiset, jotka haluavat palata kotiinsa, voivat tehdä niin. Korkea edustaja ja komissio antavat aktiivisesti tukea tässä asiassa. Komissio esittää rajaturvallisuustoimenpiteitä varten annettuihin suuntaviivoihin lisäystä, jolla helpotetaan kotimaahan palaavien EU-kansalaisten kauttakulkujärjestelyjä.

22. EUH on perustanut konsulttiryhmän. Se toimii tiiviissä yhteistyössä komission ja jäsenvaltioiden kanssa. Komission johtama EU:n hätäavun koordinoitakeskus (ERCC) tukee meneillään olevia toimia kansalaisten kotiinpaluun järjestämiseksi unionin pelastuspalvelumekanismin kautta. Pelastuspalvelumekanismin käyttöön olisi annettava tarvittavat resurssit.

Tällä hetkellä kiireellisintä on pysäyttää koronaviruspandemia ja torjua sen välittömiä vaikutuksia. Meidän olisi kuitenkin ryhdyttävä valmistelemaan toimenpiteitä, joita tarvitaan, jotta yhteiskuntiemme ja talouksiemme normaali toiminta saadaan palautettua ja voimme keskittyä kestävään kehitykseen, ottaen huomioon muun muassa vihreän siirtymän ja digitalisaation. Meidän on otettava opiksi tästä kriisistä. Tätä varten tarvitaan koordinoitu ulospääsystrategia, kattava elvytysuunnitelma ja ennätysmäisen suuret investoinnit. Pyydämme komission puheenjohtajaa ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajaa muita toimielimiä ja erityisesti Euroopan keskuspankkia kuullen aloittamaan työskentelyn tätä koskevan etenemissuunnitelman ja siihen liitetävän toimintasuunnitelman laatimiseksi.

Meidän on myös opittava meneillään olevasta kriisistä ja ryhdyttävä pohtimaan yhteiskuntiemme kriisinsietokykyä vastaavissa tilanteissa. Tältä osin on aika ottaa käyttöön kunnianhimoisempi ja laaja-alaisempi EU:n kriisinhallintajärjestelmä. Pyydämme komissiota tekemään asiaa koskevia ehdotuksia.

*

Laajentuminen

Vahvistamme neuvoston 25. maaliskuuta 2020 antamat päätelmät laajentumisesta sekä vakautus- ja assosiaatioprosessista.

Kroatian maanjäristys

Ilmaisemme syvän osanottomme puheenjohtajavaltio Kroatialle ja Kroatian kansalaisille. Olemme valmiit avustamaan heitä äskettäisen maanjäristyksen seurauksista selviämisessä.

Tilanne EU:n ulkorajoilla

Ilmaisemme huolestamme tilanteesta Kreikan ja Turkin rajalla ja täyden solidaarisuutemme Kreikkaa sekä Bulgariaa ja Kyprosta ja muita sellaisia jäsenvaltioita kohtaan, joihin tilanne niin ikään vaikuttaa, myös EU:n ulkorajojen valvontatoimissa.
